

GAR SAS

No. 10

December, 1989

Vol. 72

Dr. Juozas KRIAUCIUNAS
31 Sayles Ave.
Putnam,
CT 06260

Lithuanian-Born Nun Considered for Sainthood

This past summer, Roman Catholic officials met at the Motherhouse of the Sisters of St. Casimir, in Chicago, Illinois, to begin an investigation into the life of Mother Maria Kaupas to determine if the Chicago nun should be canonized a saint by the Catholic Church.

Mother Maria founded the teaching and health care order of the Sisters of St. Casimir in 1907. She died in 1940.

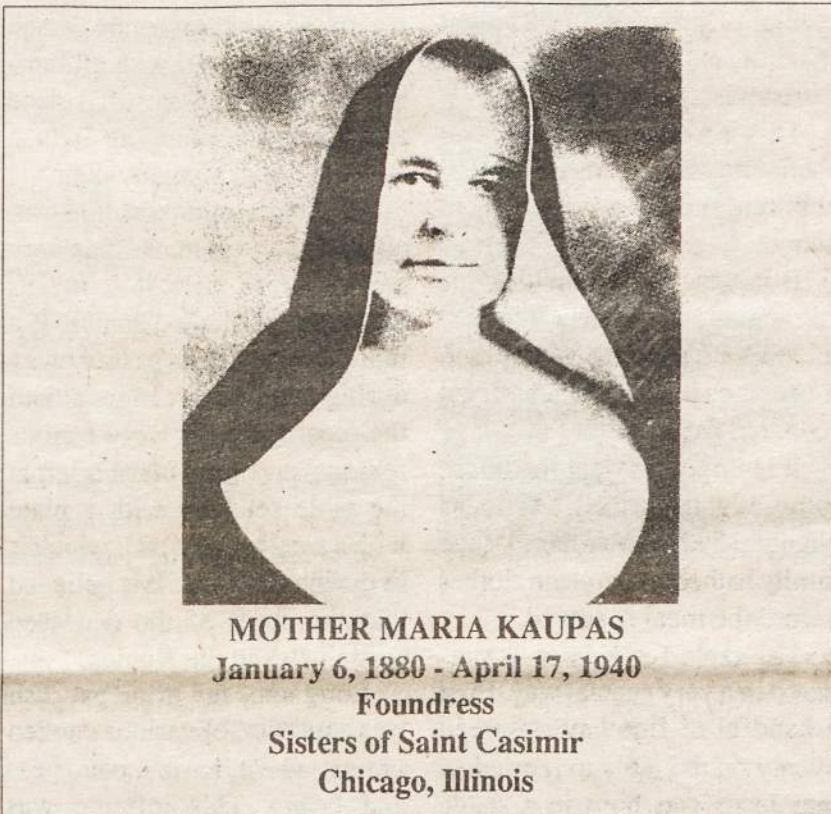
Chicago's last candidate to be canonized was Mother Cabrini, who was granted sainthood in 1946.

The process of leading to canonization can take many years. First a proposal is made to the Bishop of the Diocese in which the person being considered lived to determine if that person is worthy of consideration for sainthood.

Next a Diocesan Tribunal is appointed to investigate the individual's life. The work of the Tribunal is to determine if the candidate led a life of "heroic virtue" with a decision being reached only after listening to the testimony of many witnesses who knew the person. If there are any written works, they are examined by a separate group of theologians. All documentation that has been gathered is then forwarded to a Vatican group for review.

Following its review and examination for evidence of any miracles occurring through prayer to the candidate the Vatican group then presents the case to the Holy Father for beatification.

Should the Pope determine the candidate worthy of beatifica-

MOTHER MARIA KAUPAS
January 6, 1880 - April 17, 1940
Foundress
Sisters of Saint Casimir
Chicago, Illinois

tion the person is then considered "blessed" and he or she may be honored in the liturgy of the local churches. The candidate is now considered for canonization or sainthood.

When the Pope receives evidence of additional miraculous interventions, His Holiness can then canonize the candidate proclaiming him or her a saint. Once declared a saint, the person can be honored in church services all over the world.

Born Casmira Kaupas in Gudeliai, Lithuanian, on January 6, 1880, Mother Maria was the fifth of eleven children. Her father was a great influence in her life as he provided spiritual strength for his family and was also a spiritual leader among his neighbors. From the example of her father she learned to urge others to do good. She traveled to the United States in 1897 to be housekeeper for her brother who

was a priest in Scranton, Pennsylvania. It was during her four-year stay in the U.S. that she met Sisters for the first time and was attracted to an apostolic religious life. With the help of her brother, Father Anthony Kaupas and his friend Father A. Milukas Casmira found a priest who would help her begin the work for which God had called her — that of becoming a teaching religious. She and her two companion friends were accepted in the novitiate of the Servants of the Immaculate Heart of Mary at Scranton, Pennsylvania. On August 29, 1907 the Congregation of the Sisters of St. Casimir was founded with Casmira receiving the name Sister Maria and her two friends, Sisters M. Immaculata and Concepta.

They began their apostolate of education at Mt. Carmel, Pennsylvania, in January, 1908. Sister Maria was elected Supe-

PRAYER FOR THE BEATIFICATION OF MOTHER MARIA

O LOVING Jesus, we beseech You, grant that Your servant, Mother Maria, who was imbued with Your Eucharistic Presence while on earth, may through the intercession of Your Immaculate Mother and Saint Casimir, be glorified by visible signs and miracles; so that for Your glory and salvation of souls, she may, by Your power be declared Blessed.

Amen.

Imprimatur: April 9, 1943
† Samuel A. Stritch
Archbishop of Chicago

All persons to whom any grace or favor may have been granted through the intercession of Mother Maria Kaupas are requested to kindly communicate the facts to:

General Superior
Sisters of St. Casimir
2601 W. Marquette Road
Chicago, IL 6062

rior General in 1913, an office to which she was re-elected until her death.

The pain she suffered from cancer during the last years of her life did not stop Mother Maria from continuing her duties as Superior General. A true example of courage, patience in suffering and acceptance of God's will, Mother Maria died on April 17, 1940, at the Motherhouse in Chicago, Illinois, surrounded by her Sisters.

Christmas — Lithuanian Style

Over the river and through the woods has very little meaning today as Thanksgiving is all but forgotten in the busy rush to the toy stores to make sure you aren't cheated of those ever so popular electronic toys and video games plus the latest in Barbie clothes and accessories.

Does the price matter? Not at all. At least not by what I have observed. They're not Rockefellers. They're just plain ordinary working people making these high-priced purchases.

Christmas today is nothing more than a commercialized season beginning before Thanksgiving and ending ever so abruptly on Christmas Day.

I'm looking back at what Christmas meant to me and my family and I'm trying to visualize just what today's children will have to share with their offspring other than to say "We got loads of toys — everything we asked for!"

The parents of many of the older Ethnic people in this great land of ours came from the "old country" and brought with them the beautiful customs of those countries that are still cherished by many to this day.

For those of you who never experienced a real — meaningful — Christmas Day as well as for those who would like to renew those nostalgic memories, we are going to relate some of the treasured customs of our dearly beloved homeland, Lithuania, taken from the recently released book, "Lithuanian Customs and

Traditions," by Danute Brazyste Bindokiene and published by the Lithuanian World Community, Inc.

In Lithuania the Christmas celebration begins on Christmas Eve when the house is cleaned and food is prepared for both the special Christmas Eve meal (Kucios) and for the first day of Christmas.

This is a day of strict fast and abstinence exempting only small children, the infirm or very old people.

It is very important that the Christmas Eve Dinner (Kucios) includes no meat dishes for then it becomes just an ordinary meal prepared for any other evening.

It is important that the house is thoroughly cleaned, bed linens changed and all members of the family bathed and in clean clothes before the meal is served.

The table for Kucios is prepared in a very special way. First a handful of fine hay is spread evenly on the table to remind us that Jesus was born in a stable and laid on a bed of hay. The table is then covered with a pure white tablecloth, set with plates and decorated with fir boughs and candles. A small plate is placed in the center of the table with as many Christmas wafers as there are persons present.

In some regions of Lithuania these wafers were called God's cakes (Dievo pyragai) for they were obtained from the parish and imprinted with biblical scenes of the birth of Jesus. The

more popular term was "plotkele" although this is said to have been borrowed from the Slavs. In many American homes this tradition is very much alive and large square wafers of different colors are used. They also are imprinted; however, instead of individual wafers these large ones are passed around and shared with all family members breaking off a piece and sometimes dipping it in a bowl of wine or sugar water.

All family members make an effort to be present for this very special meal even if it means traveling for some distance. If a family member has passed away during the year or cannot attend the meal (only for very serious reasons) an empty place is left at the table set only with a plate with a small candle on it which is lit during the meal. It is believed that the spirit of the deceased participates in the Kucios.

Long ago, the principal dish was a mixture of various cooked grains: wheat, barley, oats, peas and beans. This mixture was called kucia taken from the Belyorussian, meaning a porridge of dried grain.

Twelve different dishes are served remembering the twelve apostles. All the dishes are meatless: fish, herring, slizikai (biscuits) with poppy seed milk, kisielius (cranberry pudding), a dried fruit soup or compote, a salad of winter and dried vegetables, mushrooms, boiled or baked potatoes, sauerkraut (cooked without meat) and bread. No fresh fruit or vegetables should be eaten remembering cucumbers, tomatoes, grapes, etc., were not grown in that region in the winter.

As soon as the first star appears, all gather at the dinner table, a prayer is said, and the father takes a wafer and offers it to the mother wishing her a Happy Christmas — "God grant that we are all together again next year." The mother responds, breaks off a piece of wafer and offers the father her wafer in return. The

father then offers his wafer to all at the table as does the mother and then all diners do likewise while exchanging greetings.

There is no special order in eating as each takes what he wishes; however, it is essential to taste each food. Belief had it that whoever skipped a Kucios dish would not survive until the next Christmas Eve.

The meal is eaten solemnly with little conversation or joking. No alcoholic beverages are served with only water, home-made cider or fruit juice offered to those who need to drink.

The family remains seated until all have eaten their fill. The mood lightens and predictions and forecasts are done about the coming year.

After all have left the table the food is left to stand overnight. It was believed the spirits of deceased relatives or loved ones would visit the home during the night and eat. Just a sample of some of the beliefs of the people of those days include the following:

Christmas Eve was miraculous: various omens and rituals could not only be used to predict the future but all of nature felt the significance of the night. At exactly midnight all animals were able to speak like humans. But to listen to their conversations was extremely dangerous because you could learn the day of your death. At precisely midnight all water turns into wine, you must simply hit the correct moment which is of very short duration.

To see the future, go into an empty room after Christmas Eve supper, prop a mirror against the door, bend down and look at the mirror through your legs; you will see your future husband or wife.

Following this merriment, the family now gathers around the Christmas tree. They sing Christmas carols and the oldest family member reads Bible excerpts about Christ's birth. Christmas

(Continued on Page 3)

GARSAS

Publication No. (USPS 214-320)

Published Monthly Except July and August

Published by LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

71-73 S. Washington St., P.O. Box 32, Wilkes-Barre PA 18703-0032

Telephone 717/823-8876

Second Class Postage Paid at Wilkes-Barre, Pa. and Additional Mailing Office

Postmaster: Send Change of Address Notice to: Garsas

71-73 S. Washington St., P.O. Box 32 Wilkes-Barre, Pa. 18703-0032

Subscription \$5.00 per year

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

Lithuanian Christmas *(Continued from Page 2)*

in Lithuania was celebrated not for the presents but because it was a Birthday — the birthday of the son of God! The Kucios meal, prayers said in unison and an opportunity to spend time with loved ones was quite sufficient to create a festive atmosphere. In recent times customs of other countries were added: Christmas trees, gifts, tinsel and Santa Claus.

With new customs added the children still had to earn their gifts. When Santa arrived, they had to perform. If he didn't come in person, they still had to perform for Santa "sees all" and would see them also. Following the exchange of presents the children went to bed while the adults went to Midnight Mass.

Early Christmas morning the hay is removed from the Christmas Eve table and taken to the livestock. If many seeds had fallen from the hay, it signified a good harvest the coming year. The hay was then fed to the cows, oxen and sheep. Horses were excluded since the Bible didn't mention horses at the stable when Jesus was born.

After going outdoors, people closely examined the Christmas weather. If Christmas was white, Easter would be green. If it happened that the snow had not yet covered the ground at Christmas, it would certainly snow at Easter. People also tried to remember if they owed anything. All debts had to be repaid by Christmas, otherwise much debt would be incurred all year long.

In more recent times, neighbors gathered at the home of a large landowner on the first day of Christmas and sang hymns and prayed together never forgetting this was the feast of Christ's nativity. The musicians then arrived and the homeowners were the first to dance, thus launching the festivities. This signaled the official end of Advent which was a time when entertainment was shunned or even forbidden.

The Christmas season lasted until Epiphany with every evening a time of recreation. It was a perfect opportunity to visit, take

refreshments and make merry since heavy labor was not a requirement during this period, the season was too holy for that.

Christmas trees and decorations were introduced during the period of independence with most of the customs and decorations coming from Germany. There was candy in shiny colored wrappings, red apples and pretty cookies which were all eaten after they were taken from the tree with the glass and other ornaments taken off and put away for the next year. The trees were lit with real candles and therefore lit only once, after dinner on Christmas Eve. In Germany it was customary to decorate the tree for Christmas Eve and then discard it on the first day of Christmas. Lithuanians, however, did not adopt this custom and kept the tree up until the Epiphany (the official conclusion of the Christmas season).

Christmas celebration, long forbidden in Soviet-occupied Lithuania, may soon once again be common practice.

Here are two of the Christmas Eve dishes you may want to try.

SLIZIKAI

(Christmas Eve Biscuits) with Poppy Seed Milk

1 cup self-rising flour
2 cups ordinary flour
2 tblsps. powdered sugar
1 egg
1/2 lb. margarine (two sticks)
1 cup cold water (approx.)

Mix all ingredients (margarine should be room temperature — soft), knead dough, cool in refrigerator 2 to 3 hours or overnight, roll into finger-width strips, cut into inch-long pieces and bake on a cooky sheet at 350-degree oven until brown.

POPPY SEED MILK

Cover about 2 cups of dried poppy seeds with boiling water, let stand 5 minutes, drain and crush or grind the seeds in a food mill. Pour sweetened water or milk over crushed seeds to make a thin liquid. Place desired amount of slizikai in a bowl, cover with poppy seed milk and eat like cereal.

Stranch Receives Ten-Year 'Angel' Pin

Jeanne Stranch

Jeanne Stranch, a member of the Nationwide Volunteers Under 30 Program, sponsored by Coors, was recently honored with an "Angel" pin by the Wyoming Valley Children's Association of Wyoming Valley, PA, for her 10 years of service with them.

Twenty-four-year-old Jeanne, who has Down's Syndrome, has received many awards through the years.

She seems to be following in the footsteps of her mother, Anna Stranch, a member of Lodge 212.

The Stranch living room is filled with trophies, certificates and plaques honoring Jeanne for her accomplishments along with some of her mother's awards for volunteering.

Anna Stranch has some good, solid advice for parents of handicapped children. "Don't hide the handicapped child from the world." She notes that just as soon as the child is old enough to take part in some kind of volunteer work take them along with you and let them share in your work.

Rather than hire a baby-sitter when she went to do volunteer work at the P.T.A., etc., she took Jeanne with her. This helped Jeanne who was soon a very active part of the society in which she was functioning.

Jeanne enjoys volunteering. She is a graduate of Coughlin High School in Wilkes-Barre, PA, and has been working at United Rehabilitation Services for the past three years.

Mrs. Stranch, who never thought her daughter would be able to put in a shift, now — after seeing Jeanne at work for the past three years — feels it's good for her daughter to be away from her mother for a while and to be at work among her peers.

Both Jeanne and her Mom expect to continue their volunteer work. "Volunteering keeps your mind off your troubles," said Mrs. Stranch. "You're making other people happy. They appreciate it."

(Taken from a story in the Citizen's Voice, W-B, PA.)

'The Baltic Way'

Joint Statement by Baltic Movements

On the 50th anniversary of the Molotov-Ribbentrop Pact, the Latvian and Estonian Popular front movements and the Lithuanian Sajudis have issued a joint statement. It was drafted by the Estonian government and then ratified by the Latvians and Lithuanians. The full text of the statement follows.

August 23, 1939, inflicted wounds to tens of nations and states. Some of these wounds are still bleeding.

The Hitler-Stalin pact unleashed an attack on Poland, which was destroyed and divided between the signatory states. The Hitler-Stalin pact assigned the three Baltic states to the Soviet sphere of interest. Three member states of the League of Nations were occupied by the Red Army; three independent states ceased to exist. The Soviet Union has done everything to remove the republics of Estonia, Latvia, and Lithuania from the memory and map of Europe, from your libraries and textbooks, your sense of justice, your grief and your minds. Many have let their conscience be lulled and put up with the implementation of the Hitler-Stalin pact even during the last decade of millennium.

This is why we, the three Baltic nations, turn to Europe and the world community today on the 50th anniversary of the deal, in firm conviction that the democratic majority has retained its moral will-power, sense of justice and willingness to share our assessment; the criminal Hitler-Stalin pact has to be voided! The essence of the Hitler-Stalin pact and its secret protocols was imperialist division of the spheres of interest between two great powers. On the basis of this criminal deal the Soviet Union unilaterally violated all the international treaties concluded with the Baltic republics, infringed on the historical right of the Baltic nations to self-determination, presented ruthless ultimatums to the Baltic republics, occupied them with overwhelming military force, and under conditions of military occupation and heavy political terror carried out their

violent annexation. The Hitler-Stalin pact and its still-enforced secret protocols were and are aimed at the destruction of sovereignty and independence of other states.

Today, on the 50th anniversary of the deal, we remind all the nations of the world that under international law treaties of this kind are criminal and unlawful from the very moment of signing. This knowledge, which the apologists of imperialism and red fascists have preferred to overlook, has supported and kept us alive despite the decades-long public terror and systematic genocide. We have remained faithful to democracy and human rights even while the colonial power, proceeding from its imperialist interests, set out to annihilate the Baltic nations physically by means of mass murders, deportations of thousands of people to Siberia, and purposeful denationalization of our towns, villages, factories, schools and culture.

The Hitler-Stalin pact is still shaping the Europe of today, our once common Europe. Yet we are convinced that the European community and democratic forces in the East will unite their voices in support of the demand of Estonia, Latvia and Lithuania that the pact together with its secret protocols be denounced and declared null and void from the moment of signing. Only then will Europe divest itself of the last colonies of the Hitler-Stalin era, and the Baltic nations will get the opportunity to determine their own destiny on the basis of free self-determination.

One may close one's eyes to the Baltic problem, but it will not cease to exist. For us, it is a problem of inalienable human rights; for you, it is a problem of

double standards and security; but one way or another, we have to solve it together, proceeding from the principles of international law. A common European home can only be set up if all European nations have sought ways for restoring

European nations are granted a free right to self-determination. The Baltic nations have sought ways for restoring their independent statehood in a way that would correspond to the interests of Estonia, Latvia and Lithuania, as well as the Soviet Union, and guarantee security in Northern Europe. In our view stability on the shores of the Baltic must be built on a system of treaties such as was in force before the deal of 1939, and which stems from the peace treaties concluded between the Soviet Union and the Baltic states in 1920. We have searched for a solution, and we have called our solution the Baltic Way.

The Baltic Way is a parliamentary way for the peaceful restoration of our statehood.

The Baltic Way does not represent a threat to anyone.

The Baltic Way will guarantee social security, civil rights and economic progress to all the people in the Baltic republics regardless of their nationality.

The Baltic Way is a way to democracy.

The Baltic Way is the only way to freedom, brotherhood and equality on the shores of our common Baltic Sea.

Every village, town and state has risen again from the ashes of the Second World War—except for the three Baltic states, former member states of the League of Nations. Have you not noticed our absence? Today, nearly half a century later, we are calling out to our friends, in the North and the South, East and West: the Baltic states are standing on the threshold of Europe again, Europe greets us today as its long lost sons. As for our selves, we have never considered ourselves

lost. Let us, then, extend hands to one another and walk together along our common way: the Baltic Way is the way of Europe: the Baltic Way is the way of abolishing the last colonial possessions in Europe; the Baltic Way is the way to our common home.

Brothers and sisters in East and West, we are prepared to forget about your double standards, if you will find in yourselves courage to demand the application of the principles of international law not only in Africa and Asia but also in Europe. Let us unite voices and demand that Hitler-Stalin pact together with its secret protocols be declared null and void from the very moment of their signing! Let us declare the annexation of Estonia, Latvia and Lithuania unlawful!

We are ready, we are arriving.

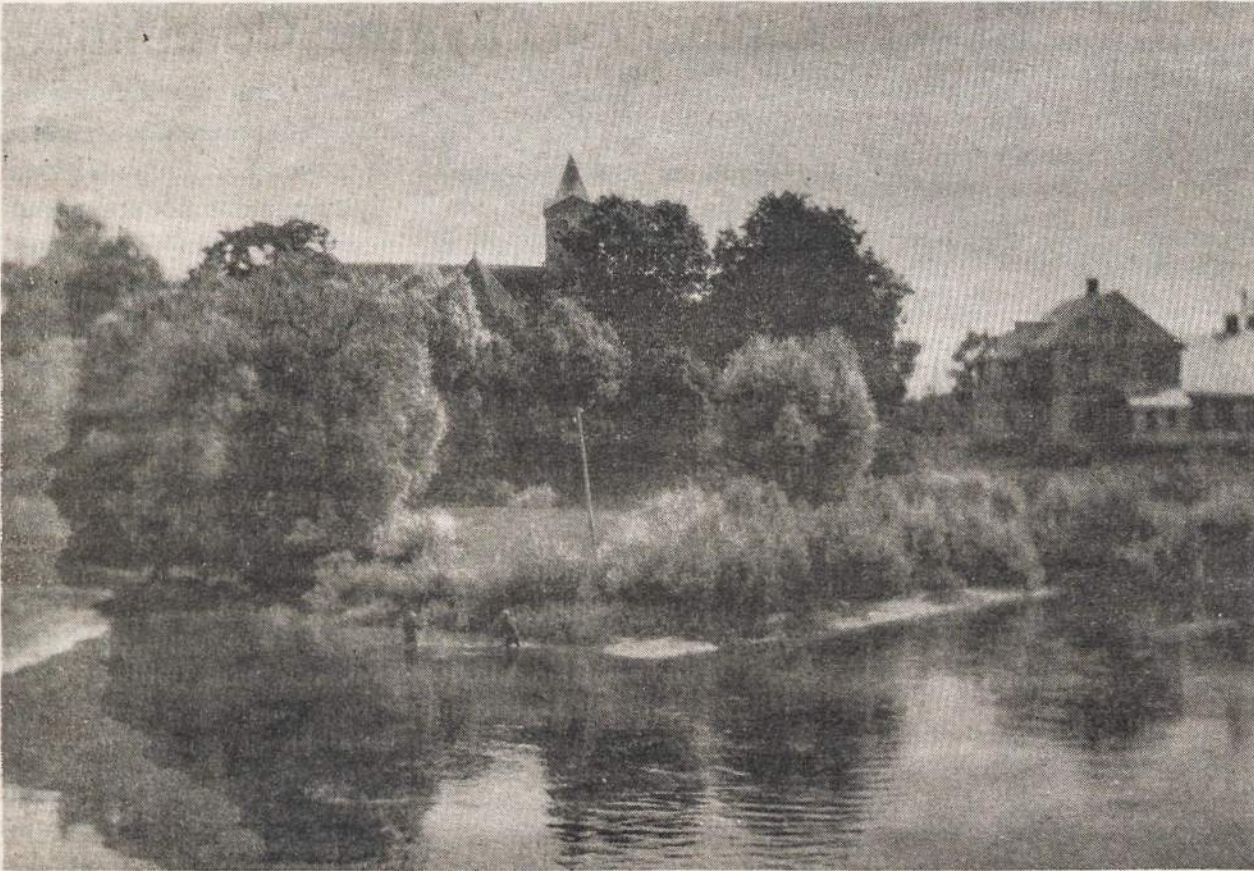
Lithuania Draws Polish Criticism

A recent story in the Associated Press noted that Poland's press is condemning the decision of Lithuania to restrict travel to Lithuania by Poles, many of whom have been buying up precious goods in the Soviet Baltic republic and shipping them home.

Polish newspapers are labeling the move political. The dispute while in its origin can be seen as economic, underscores how the decline of strict Communist Party control in Eastern Europe is allowing long-repressed nationalist tensions to emerge.

Lithuania has now restricted Poles and other East bloc residents to one visit a year, specified that currency be changed to rubles when entering the republic, cut train service from Vilnius and Warsaw to one daily and prohibited visitors from mailing home parcels.

Photos Taken Over 75 Years Ago in Lithuania

Pilviskiu Baznycia with Sesupe
View of the Sesupe River with Pilviskiai Church in background

The two photos on this page are the property of Miss Alena Miskinis of the LCA Home Office who is sharing them with our readers with the thought that perhaps there may be someone who recalls the area in Lithuania or may have even attended services in the old church.

Alena's mother, the late Agatha Miskinis brought the pictures with her when she came to this country back in 1913.

From scattered bits of information Alena has received from people who have traveled in this area of Lithuania there is little that remains in the town of Pilviskiai and she doubts very much if the church is still standing.

Perhaps you have a picture with an interesting story you would like to share with our readers. Write and tell us about it but please do not send the photograph unless we request it.

Something To Think About!

The Station

Tucked away in our subconscious is an idyllic vision. We see ourselves on a long trip that spans the continent. We are traveling by train. Out the windows we drink in the passing scene of cars on nearby highways, of children waving at a crossing, of cattle grazing on a distant hillside, of smoke pouring from a power plant, of row upon row of corn and wheat, of flatlands and valleys, of mountains and rolling hillsides, of city skylines and village halls.

But uppermost in our minds is the final destination. On a certain day at a certain hour we will pull into the station. Bands will be playing and flags waving. Once we get there so many wonderful dreams will come true and the pieces of our lives will fit to-

gether like a completed jigsaw puzzle. How restlessly we pace the aisles, damning the minutes for loitering—waiting, waiting, waiting for the station.

"When we reach the station, that will be it!" we cry. "When I'm 18." "When I buy a new 450 SL Mercedes Benz!" "When I put the last kid through college." "When I have paid off the mortgage!" "When I get a promotion." "When I reach the age of

retirement, I shall live happily ever after!"

Sooner or later we must realize there is no station, no one place to arrive at once and for all. The true joy of living is the trip. The station is only a dream. It constantly outdistances us.

"Relish the moment" is a good motto, when coupled with Psalm 118:24: "This is the day which the Lord hath made; we will rejoice and be glad in it." It isn't the

burdens of today that drive men mad. It is the regrets over yesterday and the fear of tomorrow. Regret and fear are twin thieves who rob us of today.

So, stop pacing the aisles and counting the miles. Instead, climb more mountains, eat more ice cream, go barefoot more often, swim more, cry less. Life must be lived as we go along. The station will come soon enough.

—Robert J. Hastings

Pilviskiu Baznycia (front view)
Front View of Church in the town of Pilviskiai, Lithuania

LCA Introduces New, Lower Rates

Our new insurance policies (certificates) are available in the following amounts: \$2000 - \$3000 - \$4000 - \$5000 - \$7500 and \$10,000.

The Lithuanian Catholic Alliance is proud to announce the new low insurance rates which should enable you to sign up every member of your household and all your grandchildren. Let your relatives, friends and neighbors in on the good news.

A savings account is a good investment for your child's education; however, a very important thing to remember is that when you make your monthly deposit in a savings account, you are not receiving that extra protection of coverage you receive with your policy with us. Below are but a few examples. For more information call or write the Home Office at 71-73 S. Washington Street, Wilkes-Barre PA 18701 (717) 823-8875.

Life Paid Up at 80 (Annual Premium)*

Age	\$2000	\$5000	\$10,000
0	13.38	25.95	46.90
5	14.28	28.20	51.40
<u>15</u>	<u>17.60</u>	<u>36.50</u>	<u>68.00</u>
25	22.48	48.70	92.40
35	30.94	69.85	134.70
<u>50</u>	<u>56.78</u>	<u>134.45</u>	<u>263.90</u>
60	94.58	228.95	452.90
70	193.88	477.20	949.40

Twenty Payment Life (Annual Premium)*

Age	\$2000	\$5000	\$10,000
0	17.16	35.40	65.80
5	18.48	38.70	72.40
<u>15</u>	<u>23.30</u>	<u>50.75</u>	<u>96.50</u>
25	29.78	66.95	128.90
35	39.96	92.40	179.80
<u>50</u>	<u>65.46</u>	<u>156.15</u>	<u>307.30</u>
60	94.58	228.95	452.90

Twenty Year Endowment (Annual Premium)*

Age	\$2000	\$5000	\$10,000
0	74.22	178.05	351.10
10	74.50	178.75	352.50
<u>20</u>	<u>75.08</u>	<u>180.20</u>	<u>355.40</u>
40	78.86	189.65	374.30
50	85.68	206.70	408.40
60	102.50	248.75	492.50

Single Premium Life (One Payment Only)

Age	\$2000	\$5000	\$10,000
0	106	265	530
5	116	290	580
<u>15</u>	<u>160</u>	<u>400</u>	<u>800</u>
25	220	550	1,100
35	320	800	1,600
<u>45</u>	<u>470</u>	<u>1,175</u>	<u>2,350</u>
60	804	2,010	4,020
70	1,100	2,750	5,500

*All rates quoted are without waiver of premium.

Swiss Government, Obstacle in Restoration of Lithuanian Olympic Committee

The Swiss government is deliberately blocking access to the documents of the prewar activity of the Lithuanian National Olympic Committee in order not to antagonize the Soviet Union. This charge was made by Pranciskus Eigminas, president of the Lithuanian Wrestling Federation, writing in the LCP CC daily Tiesa (Vilnius, September 7).

The Lithuanian wrestlers are now trying to join the International Federation of Wrestling as an independent organization. They were told that this would be possible, (a) with a recommendation from the USSR federation (which has refused to give it), (b) in case of special accomplishments by Lithuanian wrestlers, and (c) with the mediation of a recognized Lithuanian National Olympic Committee (LNOC).

The establishment of the LNOC is a common goal of all Lithuanian sports people. According to Eigminas, however, the International Olympic Committee (IOC) is still keeping silent about Lithuanian membership. Meanwhile, supporters of

the Lithuanian cause are not being allowed to see the documents of the prewar Lithuanian National Olympic Committee at the headquarters of the IOC in Lausanne. Mr. E. Cantini, director of the Swiss Commercial Bank, was rebuffed when he asked to consult copies of the documents. An Italian journalist, who said that he needed to see the documents for scholarly research, was also given a negative answer. "The Swiss Government has forbidden to release any information about the existence of the Lithuanian National Olympic Committee, because it is trying to avoid diplomatic complications with the USSR," Eigminas writes.

If the above is indeed the case, the Swiss Government is guilty of violating its international commitments concerning freedom of information and access to non-classified historic materials. This arbitrary behavior, which is directed against the vital interests of an occupied nation, calls for a swift and sharp condemnation of an international scale.

—ELTA

Scholarships Available

Over 100,000 collegiate athletic scholarships are available each year to male and female high school and junior college student athletes. Contrary to popular belief, students do not have to be All State to qualify. Much of this money goes unused.

A new publication with forms, sample letters and tables of factual information is available for student athletes. It takes them step by step through the important process of getting an athletic scholarship and includes college and conference listings.

For details on how to get a collegiate athletic scholarship, send a large self-addressed, stamped envelope to The National Sports Foundation, 612A Willow Dr., P.O. Box 940, Oakhurst, NJ 07755.

OBITUARIES

MAXWELL, John, Lge. 249

1111 McDonnell Dr.

Moundsville, WV 26041

Died: 11/3/89

Buried: Riverview Cemetery

Moundsville, WV

SINCERE SYMPATHY

We extend our sympathy to Dorothy Maxwell, secretary of Lodge 249, on the death of her brother, John Maxwell.

LITHUANIANS IN THE NEWS

Churches Combine Choirs for Program

A Lithuanian Christmas Music Program is being presented at the Anthracite Heritage Museum, McDade Park, Saturday, December 9, 1989, from 2 to 4 pm.

The choir performing consists of forty-four members of six Lithuanian-American churches of the Wyoming Valley of Northeastern Pennsylvania. The members of this combined choral group consist of choir members of Holy Trinity Church, W-B., PA; St. Ann's, Luzerne, PA; St. Casimir's, Lynwood, PA; St. Casimir's, Pittston, PA; St. Mary's Annunciation, Kingston PA; St. Francis, Miner's Mills, PA.

The choir is under the direction of Linda Hauck and the accompanist is Bob Kelleher. Mrs. Nellie Bayoras-Romanas is coordinator of the program.

Seating is limited and reservations are suggested. Reserved tickets may be purchased at the Anthracite Heritage Museum, McDade Park, prior to the performance. General admission is: Adults, \$2 and students, \$1.

Pictured are members of the Wyoming Valley Lithuanian Combined Church Choir. First row, left to right: Frances Shoppel, J. Arlene Palaima, Leona Yencharis, Helen Karpovich, Mildred Shuckstes, Frances Evans, Eleanor Wanyo, Anne Yeager, Mildred Stankus, and Angela Gasky. Second row, left to right: Nancy Karpovich, Marian Spagnola, Vera Kruzel, Frances Voveris, Albina Pakashus, Marie Smith, Gary Kalinacz, Bob Kelleher, Accompanist; George Gustanis, Joseph Warakowski, and Edward Stankus. Third row, left to right: Dobous Perlis, Anna Kasputis, Fran Miscavage, Jo Mudzik, Margie Petrick, Helen Aiducavage, Richard Yarashas, Leonard Whitelonis, and John Lenio, Jr.. Fourth row, left to right: Robert Spagnola, John Wisnosky, Leonard Grozalis, Frank J. Yencharis, Peter Reklaitis, and Clement G. Krasa. Absent from photo: Linda Hauck Director of the Choir; Jean Mihalick, Anna Walatkas, Mary Luke, Ruth Rincavage, Martha Warnagiris, and Anna Rose.

Kupstas 7th in Marathon

Patty Kupstas

Wilkes-Barre Pennsylvania's Patty Kupstas made her mark on a field of 12,785 runners at the Marine Corps Marathon in Washington, D.C. recently. She came in 7th in the women's division with a time of 2:54:20 which for her was a personal marathon best.

Janet Mercincavage Given Leadership Honors

Janet Mercincavage, daughter of the former Anne Chescavage, member of Lodge 183 has been selected as the winner of the 1989 Sears-Roebuck Foundation "Teaching and Campus Leadership Award."

She is assistant professor of accounting at King's College in Wilkes-Barre, PA where she was chosen for the award by a select committee from the college.

Janet will receive \$1,000 and the college will get a grant based on its student enrollment.

Ms. Mercincavage served as senior accountant in the Reading office of the accounting firm of Ernst & Whinney; and as assistant to the treasurer of Reading Alloys.

She earned a B.S. in business administration and Spanish at Juniata College and an M.B.A. in accounting from Temple University.

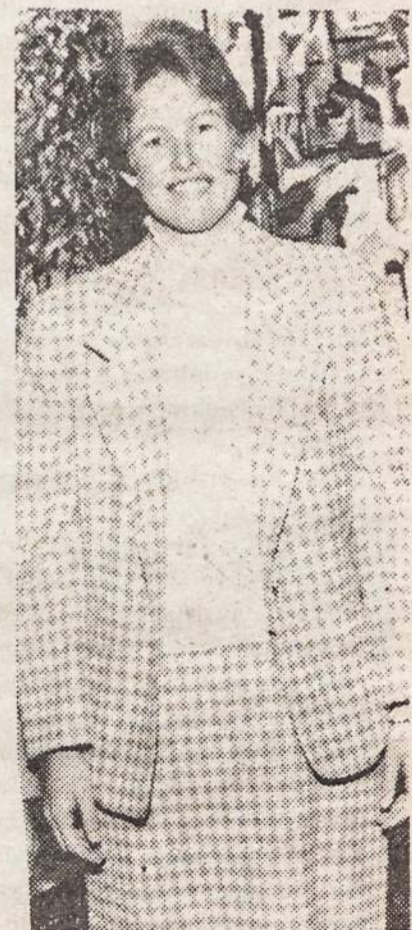
Ms. Mercincavage was named "Outstanding Young Woman in America" in 1981 and 1984; and Who's Who Among American Women" in 1982 and 1988.

Another honor from King's was the King's College Faculty "All College Award" in 1986.

She is a member of the American Association of University Women; American Institute of Certified Public Accountants; and the Pennsylvania Institute of Certified Public Accountants (Northeast Chapter).

The Sears program is administered nationally by the Foundation for Independent Higher Education, Stamford, CT; and in Pennsylvania by John Halliwell, president of the Foundation of Independent Colleges.

Janet Mercincavage's mother is a former employee of the Lithuanian Catholic Alliance as well as being a member.

Janet Mercincavage

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SAJUNGA PROTESTUOJA DĖL TSKP CENTRO KOMITETO PAREIŠKIMO APIE PADĖTĮ PABALTYJE

Lietuvos Nepriklausomybės Sąjunga vertina TSKP CK pareiškimą, kaip atvirą iššūkį lietuvių, latvių, ir estų tautų taikiems siekimams, kaip grąsinimą šių tautų valstybinės nepriklausomybės siekimą neteisėtai numalšinti karine jėga, kaip grėsmę pačiai šių tautų egzistencijai.

Pareiškime iškraipoma tikroji Pabaltijyje vykstančio tautinio atgimimo prasmė. Tarybiniais žmonėms primetama nuomonė, esą Pabaltijo tautos — tai abejingos savo istorijai, tamsios ir patiklios masės, kurias egoistiniais tikslais kursto neatsakingos ekstremistų ir nacionalistų grupės. Esą jie masėms primate antirusiškas, antitarybines ir antinacionalistines nuotakas, lozungus, provokuoja neatsakingus veiksmus, stumia į kažkokią katastrofą. Nacionalistai esą neteisėtai skelbiasi tikrųjų tautinių interesų reiškėjais.

Toks padėties Pabaltyje vaizdavimas neatitinka tikrovės. Faktai iškraipomi, prieštaraujama sveikam protui, klaidinami tiek TSKP nariai, tiek visa TSRS visuomenė.

Tautinis atgimimas Pabaltyje įgavo tokį masinį, visa apimančią pobūdį, jog jis jau praktiškai negali būti kokių nors kurstytojų veiklos rezultatas, siekiąs atstatyti valstybinę nepriklausomybę, kurią TSRS 1940 metais neteisėtai likvidavo — pagrindinius lietuvių, latvių ir estų tautų siekis. Todėl šios tautos remia tuos politinius judėjimus, kurie kovoja už šio siekio realizavimą. Ir priešingai, niekada nebus populiarūs tos partijos, kurios nepaiso tautos lūkesčių!

Ne kieno nors kurstomi, o savo iniciatyva žmonės masiškai buriasi į įvairias organizacijas, dalyvauja taikiose neparlamentinėse protesto akcijose, rašo į neformalią spaudą. Jie visiškai pritaria LTSR aukščiausiosios tarybos komisijos išvadoms apie Lietuvos priėmimą į TSRS 1940 metais neteisėtumą. Tai liudija ir jau surinkti pusantro milijono parašų po reikalavimu likviduoti

Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmes.

Niekam nepavyks užgniaužti Pabaltijo tautų veržimosi į tautinę nepriklausomybę, kurią turi visos pasaulio tautos.

TSKP CK dokumente iškraipoma reali padėtis, esą kyla iš masinių susirėmimų gatvėse, o jų pasekmės būtų baimios mums. Nei vienoje Pabaltijo respublikoje nebuvo nei stichinių demonstracijų, nei suiručijų gatvėse, nei tarpnacionalinių susirėmimų, nei teisėtų šio krašto gyventojų streikų, reikalaujant destabilizuoti politinę padėtį. Priešingai-politinės jėgos gyventojus kvietė saugotis provokacijų, būti drausmingiems ir santūriems.

“Baltijos Kelio” akcijos, kuriose rugpjūčio 23-ją visose trijose respublikose dalyvavo nemažiau kaip du milijonai įvairių šio krašto tautybių žmonių, metu buvo palaikoma tvarka ir organizuotumas. Taip vyksta visos masinės akcijos, tačiau TSKP CK savo pareiškimе melagingai tvirtina, esą rugpjūčio 23-ją organizatoriai stengėsi sukelti isteriją.

Tokius pareiškimus mes laikome sąmoningu TSRS gyventojų klaidinimu. Aišku, kad pareiškimas ruošia dirvą rimtesnėms provokacijoms. Jame tvirtinama, esą jeigu dabartinė įvykių eiga nebus sustabdyta, gali įvykti katastrofa, grėsianti netgi Pabaltijo tautų gyvybingumui. Motinas kviečiame pagalvoti apie vaikų likimą ir t.t.

Kodėl turėtų įvykti katastrofa? Mes teisėtai siekiame valstybinės nepriklausomybės, esant stabiliai politiniai padėčiai ir ramiai, operatyviai situacijai parlamentinėmis ir taikiomis neparlamentinėmis priemonėmis. Tvirtinimas, esą mes vienu metu siekiame nutraukti visus ekonominius ryšius su TSRS, deportuoti rusų tautybės gyventojus, yra melagingas. Priešingai viena mūsų nepriklausomybės sąlygų yra geri, kaimyniški santykiai su TSRS ir rusų teisę pasirinkti gyvenamą vietą.

Vadinasi, grėsmė mūsų tautos egzistencijai gali kilti tik iš vieno

šaltinio — iš paties TSKP CK, kuris faktiškai apie tai mus ir įspėjo. TSKP CK, kviesdamas respublikos valdžią tapti padėties šeimininkais ir imtis “ryžtingų bei neatidėliotų priemonių apvaldyti pertvarkos Pabaltijyje procesą nuo ekstremizmo destruktivių, kenksmingų tendencijų” faktiškai duoda jai nurodymą uždrausti politinę opoziciją, neformalią opozicinę spaudą, uždrausti opozicijai rengti mitingus ir demonstracijas, o masinio nepaklusnumo atveju nesvyruojant atidengti ugnį, pralieti savo respublikos gyventojų kraują. Štai ką reiškia kvietimas motinoms pagalvoti apie savo vaikus.

Tačiau mūsų jau neįbauginsite. Mes turime visišką moralinę ir juridinę teisę į valstybinį savarankiškumą. Mūsų pusėje tarptautinė teisė ir bendražmogiškos moralinės normos. Pabaltijo tautos niekuomet neužmirš negirdėtos neteisybės ir piktadarybių, padarytų šalies, vadinančios save TSRS, ir santvarkos, vadinančios save socializmu. Būtent šitaip reikia suprasti tai, kas pareiškimе demagogiškai vadinama antitarybinėmis užmačiomis.

Kaip tik todėl nei viena Pabaltijo tauta niekuomet nesutiks su žeminančia TSKP “platforma”-nacionaliniu klausimu. Būtų be-

protybė imtis bet kokių kraštutinių priemonių Pabaltijyje. Tai nutrauktų gamybos procesą, sąlygotų tarptautinę TSRS izoliaciją. Lietuvos Nepriklausomybės Sąjunga kviečia TSRS CK neiti šiuo keliu, netęsti Stalino nusikaltimų žmogiškumui. Mes prašome nutraukti melagingų, šmeižikiškų prasimanymų srautą TSKP CK spaudos organuose ir suteikti visiems politiniams judėjimams už Lietuvos nepriklausomybę ir analogiškams kitų respublikų judėjimams teisę reikšti savo nuomonę sąjunginėje spaudoje.

Prašome neiti valstybinės beprotybės keliu. Pabaltijo respublikų nepriklausomybės klausimą turi spręsti šių respublikų tautos be jokio kišimosi iš išorės.

Lietuvos Demokratų Partija
Lietuvos Laisvės Lyga
Lietuvos Tautinio Jaunimo Sąjunga “Jaunoji Lietuva”

Lietuvos Krikščionių Demokratų partija
Politinių Kalinių Gelbėjimo Komitetas
Lietuvos Helsinkio grupė.

— Marijampolėje tris dienas vyko tautodailės šventė. Tai pirmas toks renginys, subūręs vietos liaudies menininkų klubus “Atika” ir “Mūza”, taip pat svečius iš Radviliškio liaudies meistrų klubo, Kauno profsąjungų kultūros rūmų moterų klubo, Vilniaus mokytojų namų klubo “Vaivorykštė” bei grupę menininkų iš LLR Pūškio krašto.

Vilniaus universiteto ansamblis atlieka programą Chicagoje.
Nuotr. Ed. Šulaičio

ŪKINĖ NEPRIKLAUSOMYBĖ PABALTY?

Baltams ūkinė nepriklausomybė yra žingsnis į gyventojų sieklamą politinę nepriklausomybę

NYT Maskvos korespondentas Bill Keller, rašydamas apie Baltijos respublikų kelią į kapitalistinį socializmą, tikina, kad Estijai, Latvijai ir Lietuvai bendra su Sov. Sąjunga yra tik skurdi sovietinė sistema, o viskuo kitu jos yra Vakarų tautos. Pasinaudamos Sov. Sąjungos laisvėjimo procesu, jos savo kultūrine autonomija, ribota demokratija ir išradingumu Gorbačiovo suteiktas laisves įtempia iki Maskvai vos pakenčiamų ribų.

Aukšč. sovieto priimtos rezoliucijos dėl ūkinio savarankiškumo susteikimo šį atsitolinimą dar labiau pagilina.

Baltijos respublikų praturtėjimas pagal Gorbačiovą galėtų apraminti baltų nacionalinius jausmus, privilioti užsienio kapitalą, paspartinti vartotojam reikalingų prekių judėjimą į išalkusį krašto vidų ir duotų pavyzdį kitom respublikom.

Bet, jei respublikos ir gautų svajojamą laisvę (dar reikės išleisti specialius įstatmus spalio mėn.), pusiau socialistinės srities prie Baltijos jūros vizija dar liks toli iki tikrėybės. Bet jei ir viskas pavyktų, daugelis abejoja, ar jų pasisiekimas sudarytų pavyzdį kitom respublikom.

Jei pavyktų

Jei persitvarkymas gali pavykti, tvirtina autorius, tai tik Baltijos srity, nes šitos respublikos ir sovietinėj sistemoj sugeba susikurti tokį gyvenimą, kurio pavydi jų kiti kaimynai.

Autorius pastebi, kad baltai turi gana nemažas diasporas Vakaruose, kurios yra linkusios patriotiniais sumetimais investuoti savo išteklius jų senose tėvynėse.

Pagal baltų planus žemės ūkis ir smulki prekyba būtų suprivatinta, didesni fabrikai priklausytų darbininkam ar akcininkam, o valstybė kontroliuotų gamtos išteklius ir energijos šaltinius. Butai, švietimas, sveikatos apsauga būtų finansuojama progresyvių pajamų mokesčių.

Vietoj perleidus savo gaminius centrinei planavimo įstaigai paskleisti, kaip dabar yra daro-

ma, patys fabrikai parduotų savo gaminius tiesiog vartotojam krašte ar užsieny pagal rinkos kainas, o Maskva laimėtų apmokestindama pelną ir įsigytų šaltinius nuolat trukumus kenčiančiam ūkiui papildyti.

Su kuo prekiaus

Baltai tiki, kad didžiausia prekyba vyksianti su Sov. Sąjunga aukštos technologijos reikmenim, kaip kompiuteriais, radijo, elektronika, mokslo instrumentais.

Tačiau iškils ir problemų, kaip ir kur gauti užsienio valiutos pakenusiai pramonei atnaujinti ar naujai steigti. Pinigų investuotojai sieks pasinaudoti pigia baltų darbo jėga ar dalyvauti medžio ar žvejybos pramonėse, bet nebus linkę investuoti į pramoninius fabrikus.

Baltai planuoja įsivesti savo valiutas, bet Vakaruose abejojama, ar jie bus pajėgūs tai greitai parodyti. Jei ir būtų nepriklausomi ir jų ūkis augtų, Baltijos respublikos būtų neturtingiausios Europos valstybės.

Maskva nori trukdyti

Pagal autorių Maskvos planuotojai trukdys sukurti nepriklausomus ūkius, nes tuo atveju

turės atsisakyti apie 70% dabar jų valdomos pramonės. Be to, tai nepatiks kaimynam ir gana didelėm rusiškai kalbančiom mažumom, nes jos bijos, kad ūkinė nepriklausomybė nevestų į politinę nepriklausomybę. Baltai sieks uždaryti sunkiosios pramonės įrengimus, kur dirba daug rusų, bijančių galimos repatriacijos.

Baltam ūkinė nepriklausomybė yra žingsnis į gyventojų daugumą siekiamą politinę nepriklausomybę, nors kol kas dabar jis pritaria laisvesnei konfederacijai su Sov. Sąjunga, nes reikia ūkinių rinkų bent tol, kol išmoks

KALĖDOS SUGRĮŽTA Į LIETUVĄ

Kalėdos šventės Lietuvoje buvo uždraustos. Žmonės turėjo dirbti, tik vakare savo šeimos tarpe galėjo jas švęsti.

Dabar AP žinių agentūra praneša, kad beveik po penkių dešimtmečių, kai ateistinė vyriausybė buvo uždraudusi švęsti Kalėdas, šiais metais jos vėl grįžta į Lietuvą.

Tasas praneša, jog gruodžio 25-toji, Lietuvos parlamento nutarimu, dabar bus valstybinė šventė. "Tai yra pirmas kartas Sovietų Lietuvoje, kad religinė šventė būtų legaliai leista švęsti" — kalbėjo taip Liudvikas Sabutis, Aukščiausios Tarybos narys.

stovėti ant savo kojų. Baltai nelaiko savęs Sov. Sąjungos gelbėtojais, nes, kaip vienas estų žurnalistas yra pareiškęs, kad, "mes siekiame atsitraukti nuo Sov. Sąjungos kiek galima toliau prieš jos sužlugimą".

— Lietuvos PEN centro nariai Ričardas Gavelis, Sigitas Geda, Juozas Glinskis, Jonas Juškaitis, Raimondas Kašauskas, Romualdas Lankauskas, Jonas Mikelinskas, Gintaras Patackas ir Judita Vaičiūnaitė pareiškė, kad partijos Centro Komiteto pareiškimas tendencingai iškreipia padėtį Lietuvoje ir Pabaltijyje ir savo nepagrįstais argumentais primena 1939 ir 1940 metų ultimatumus, padiktuotus stalininės politikos.

— Lietuvos Moterų Sąjunga atviru laišku kreipėsi į komunistų partijos Centro Komitetą, pareiškėdama, kad pareiškimas, liečiąs nacių-sovietų sutartį ir rugpjūčio 23 dienos "Baltijos kelią", yra žalingas, nes klaidina daugiamilijoningą, daugiatautę tarybinę liaudį ir parašytas remiantis klaidinančia informacija.

— Lietuvos muzikos draugijos praeitais metais įsteigtos premijos vokalistams už sėkmingiausią sezono muzikinį darbą buvo paskirtos I. Milkevičiūtei ir V. Prudnikovui — pirmoji premija, ir A. Markauskui, S. Martinaitytei ir G. Gyliui — antroji premija.

Šią vasarą Palangoje žmonės rinkosi prie Baltijos jūros, rankom susikibę sudarė grandinę, tuo simbolizuodami, kad nori jūrą išgelbėti, kuri užteršta ir pamažu miršta.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

“NEWSDAY” APRAŠO LIETUVIŲ ŽYGIJĮ NEPRIKLAUSOMYBĘ

Long Island'o dienraštis *Newsday* (600,000 tiražas) rugpjūčio 18 išspausdino savo korespondentės Alison Mitchell straipsnį iš Vilniaus su antraštėmis “Lietuviai žygiuoja į nepriklausomybę” ir “Lietuviai veržiasi iš Maskvos glėbio”. Straipsnį iliustruoja kelios spalvotos nuotraukos.

“Mes nenorime sugriauti pasaulio santvarkos”, amerikietei kalbėjo *Atgimimo* redaktorius Romualdas Ozolas, “Bet mes taip pat nenorim pražūti dėl dabartinės pasaulio santvarkos”.

Algirdą Brazauską korespondentė vadina pragmatiku, kuris mėgina išlaikyti pusiausvyrą tarp savo respublikos vis didėjančio geismo atsiskirti nuo Maskvos ir kaitos Maskvoje tempo. Jį iš kantrybės veda tie kurie tvirtina, jog partija juda per lėtai, ir “nepaprastai skubantys sąjūdininkai”, jo žodžiais, manantys, “jog galima įbristi į upę ir vienam plaukti visą dieną”.

Tačiau kiti partijos nariai žurnalistei tvirtino, kad partija radikaliai skilsianti. Algimantas Čekuolis jai kalbėjo, kad dar prieš ateinančius rinkimus Lietuvos komunistų partija pakeis savo pavadinimą ir politinius tikslus. Kitas partijos narys, nenorėjęs, kad jo pavardė būtų minima, pa-

reiškė, jog Lietuvos kompartija greičiausiai pasivadinsianti socialistų ir socialdemokratų partija, kas iš esmės reikštų praeities atmetimą. Čekuolis aiškino, kad Lietuvos komunistų partija siekia savarankiškumo, nes ji nori atgauti lietuvių pasitikėjimą. Jei tai jai nepavyks, rinkimuose ji tegaus nuo 5 iki 7 nuošimčių balsų.

Komjaunimo vadovas Alfonso Macaitis, anot autorės galvoja apie jaunimo organizaciją, kuri būtų laisva nuo valstybės. Vienas jo rūpesčių — centrinis komjaunimas gali nuspręst įsteigt savo padalinį Lietuvoje ir tuomi suskaldyti komjaunimą: tokiu atveju, rusai stotų į centro organizaciją, o lietuviai į nepriklausomą.

“Žaliųjų” įsteigėjas Zigmąs Vaišvila suabejojo ar ir nepriklausoma komjaunimo organizacija galėsianti patraukti daug pasekėjų komunistų “ideologinės krizės” sąlygomis. Kalbantis apie “Žaliųjų” pasiskelbimą politinė partija, jis pareiškė, jog Lietuvos komunistų partija nedrįsta pasisakyti prieš daugiapartinę sistemą”.

Kame visų tų Sovietų Sąjungos problemų versmė? Čekuolis amerikiečių korespondentei aiškino, jog tai esanti bolševikinė

PASISAKO UŽ KARINIŲ ŠAUKIMŲ SUSTABDYMĄ

(New Yorkas, 1989 spalio 30 LIC) *Sąjūdžio 8-toji sesija, įvykusi spalio 24, svarstė jaunuolių karinės tarnybos klausimą ir nutarė prašyti Lietuvos TSR Aukščiausiosios tarybos sustabdyti jaunuolių šaukimą į okupacinę kariuomenę, praneša Lietuvių*

galvosena, kurią jis taip aptarė: “Aš atstovauju mažumą, bet aš visad teisus. Aš tave padarysiu laimingu, tu bandite, net jei tave reikės ir nušaut”. “Demokratinis centralizmas” irgi esąs bolševikiškas padaras — daug centralizmo ir jokios demokratijos, tvirtino Čekuolis; tokį demokratinį centralizmą reikia išardyti.

Komunistus jau pradeda nustelbti Sąjūdis, kuriam dar nesuėjo metai — rašo Alison Mitchell. Sąjūdžio būstinė jai priminė amerikietiško bendruomenės centro politinės kompanijos štabo, ir kolegijos laikraščio redakcijos mišinį. Paskutiniuosius savo straipsnio žodžius ji suteikia Romualdui Ozolui: “Mes turim išrinkt naują Lietuvos Aukščiausią Tarybą, kuri galės paskelbti Nepriklausomybę. Tai padarius, Taryba būtų paleista ir turėtų būti paskelbti nauji laisvi rinkimai neokupuotoje teritorijoje”.

(Elta)

Informacijos Centras. Įdomu pastebėti, kad Sąjūdžio seime rezoliucija remiasi tais pačiais argumentais ir tarptautinėmis konvencijomis, kurių pagrindu Lietuvos Laisvės Lyga paskelbė karinių bilietų grąžinimo akciją.

Akcijos metu grąžinta 26 prirašymo liudijimai ir kariniai bilietai. Pasak šiuo metu JAV-bėse viešėjančio Lygos lyderio Antano Terlecko, ligi šiol yra sugrąžinta arti 900 karinių bilietų.

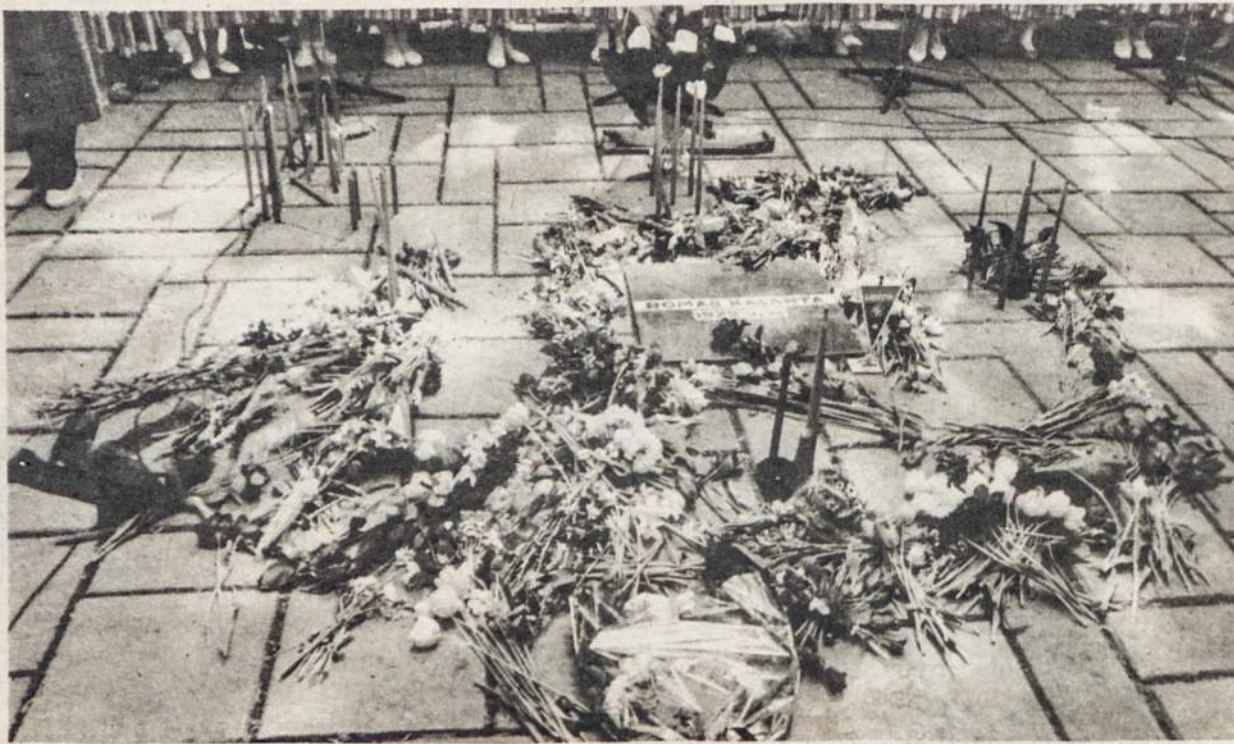
Pateikime Sąjūdžio seimo rezoliuciją karinės tarnybos klausimu.

1940 metais Lietuva buvo TSRS okupuota ir aneksuota. Tokią išvadą padarė Lietuvos TSR Aukščiausios tarybos komisija 1989 metų Vokietijos-TSRS sutarties pasėkmėms tirti. Šios išvados Lietuvoj niekas oficialiai nepaneigė. Ženevos konvencijos, kurią 1954 metais TSRS ratifikavo, 51-ame paragrafe tvirtinama, kad okupuojanti valstybė negali versti globojamus asmenis tarnauti jos ginkluotosiose ar pagalbinėse pajėgose.

Remdamiesi šiuo dokumentu ir vadovaudamiesi Lietuvos TSR konstitucijos 70-tuoju straipsniu, reikalaujame, kad Lietuvos TSR Aukščiausioji taryba: 1) Sustabdytų TSRS gynybos ministro įsakymą dėl jaunuolių šaukimo į tarybinę armiją; 2) Sustabdytų Lietuvos TSR Baudžiamojo kodekso 74-to straipsnio vykdymą, numatantį teisminį jaunuolių persekiojimą už atsisakymą tarnauti tarybinėje armijoje; 3) Uždraustų milicijai be prokuroro sankcijos paimti jaunuolius ir juos perduoti kariškiams.

Kol šie klausimai bus sprendžiami, siūlome priimti nutarimą, kad nuo karinės prievolės būtų atleisti tie jaunuoliai, kurie pareiškė norą dirbti pagal sutartį Lietuvos TSR milicijos padaliniuose, sanitarais invalidų ir vaikų namuose, medicininėse įstaigose.

(LIC)

Kauno teatro sodelyje gėlėm ir žvakėm papuošta vieta, kur 1972 metais susidegino Romas Kalanta, šaukdamas “Laisvės Lietuvai”. Į grindinį įmūryta memorialinė lenta.

Ateinantieji metai — lietuvių kalbos metai

ATBUDIMAS

*Pavasariui grįžus,
žydi ir žaliuoja
žemė aptaškyta
kančia ir krauju...*

*Laisvės išsiilgus
mūs tauta kovoja,
aukuruos tėvynės
daug liepsnų naujų...*

*Lietuva jau bunda,
Lietuva jau kelias,
aikštėj laisvės šaukia
Jos vaikų minia...*

*O nakties žvaigždynai,
tartum šviesios viltys,
žėri, spinduliuoja
Nemuno dugne...*

*Lai lietuvių siekius
lydi naujos dienos!
Lai vienybė klesti
širdyse visų!*

*Lai vilčių žibintai.
naujai aušrai tekant,
išpuošia rytojus
tūkstančiais šviesų...*

*Laimink, Visagali,
mūsų gimtą šalį
ir kovas mūsų brolių,
ten Lietuvoje!*

*Lai pasaulis mato,
kad po vargo metų
laisvės žiedas skleidžias
tautos širdyje...*

**Eilėraštis ir nuotrauka
ROMUALDO KISIELIAUS**

Spalio 26 Vilniaus radijas paskelbė žinią, kad ateinančius metus skiria lietuvių kalbai ir juos pavadina — lietuvių kalbos metai.

Kodėl dabar gi skiriamas, ypatingas dėmesys lietuvių kalbai? Rodos, turėtų viskas normaliai vystytis, turėtų kalba tobulėti, švarėti. Bet taip nėra.

Kai Lietuvos respublika buvo jėga okupuota ir jėga įjungta į Sovietų Sąjungą, lietuvių kalbai buvo primesta daugybė svetimbių, tokių dalykų, prie kurių ji normaliai gyvendama nebūtų priėjusi. Okupantai kalba norėjo susovietinti, kiek galima surusinti, primesti jai daugybę svetimų žodžių, paimtų iš kitų kalbų, daugiausia iš anglų kalbos. Dėl to niekas nesivaržė, nesirūpino, taip ir atsirado tokių žargonų, kad Amerikos lietuviui sunku net kartais suprasti, ką tai reiškia.

Palietė ir žodžių darybą. Rusų kalba pakelia daugiašaknius žodžius, o lietuvių kalba nemėgsta, kad žodžiai būtų sudaryti iš keletos šaknų. Atsirado koltūkiai, agitpropai, kompartijos ir t.t.

Buvo laikai, kai viską norėjo surusinti, kai vaikų darželyje jau mokė rusų kalbą. Lietuvių kalba turėjo būti antrinė kalba, taip sau, nereikalinga nei mokslui, nei literatūrai.

Atgimimo Sąjūdis kalbą įteisino, ją padarė pirmąja respublikos kalba. Privalo ją išmokti visi kas nori Lietuvoje gyventi ir dirbti. Suskato mokytis rusai, nes Lietuvoje geresnis gyvenimas, ir jie nenori grįžti į Rusiją. Mokysis ir kitos tautybės, kad įsiteiktų valdžiai, kad galėtų užsidirbti duoną.

Prasidėjus tokiam Sąjūdžiui, reikia daugiau dėmesio skirti ir lietuvių kalbai. Istorijos bėgyje buvo visokių amžių, ir net labai tamsių, pav., 18 amžius, kai lietuvių kalba buvo pilna barbarizmų. Ir niekas tada nesuprato, kad taip negalima kalbėti, kad reikia kalbą apvalyti, prižiūrėti.

Prancūzai 17 amžiaus pradžioje įkūrė vadinamąją mokslo akademiją, kad prižiūrėtų kalbą. Todėl prancūzų kalba ir pasidarė sklandi, taisyklinga, apvalyta nuo visokių šiukšlių.

Lietuviai tik 1907 metais

sušaukė pirmąjį kalbininkų pasitarimą. Tada jie ir apvalė kalbą, iššlavė tokius žodžius kaip čierčiai — degtukai, dziegorius, zelktorius ir t.t. Jie įtvirtino eilę naujadarų kurie ir dabar kuo geriausiai laikosi.

Todėl viso pasaulio lietuviai liuanistai ir šiaip kalbos mylėtojai džiaugiasi, kad skelbia lietuvių kalbos metus. Jau dabar prašom: apvalykite lietuvių kalbą nuo visokiausių skolinių, kuriuos mum įbruko svetimieji. Lietuvoje yra rimtų kalbininkų, kurie tikrai gali kalbą prižiūrėti ir ją pataisyti, pagerinti.

Skolinius juk galima pakeisti naujadarais, kuriuos gali nukalti kalbininkai. Nepalikime kokių techniškų skolinių, ieškokime lietuviško žodžio, jei nėra, padarykime patys pagal lietuvių kalbos dvasią.

Atkreipkime dėmesį į fonetiką. Kas tik turėjo progą studijuoti Rusijos universitete, kas geriau pramoko rusiškai, to lietuvių kalbos tarimas dažnai liko nešvarus, turi slaviškos kalbos įtaką.

Atkreipkime dėmesį ir į sintaksę, į sakinių sudarymą. Lietuvių kalba mėgsta lengvus, elegantiškus sakinius, o dabar sakiniai sunkūs, kartais net griozdiški, apkrauti visokiais išsireiškimais, svetimų kalbų žodžiais.

Tikrai šie metai lietuvių kalbai daug duos. Kalba bus gražesnė, skambesnė, švaresnė, lankstesnė. Prie to sąjūdžio junkimės ir mes, emigrantai, Amerikos lietuviai. Ir mes stenkimės daugiau kalbėti lietuviškai, pasisavinti naujadarus, išsaugokim ir lietuviškąjį tarimą. Ir jaunoji karta tegu jungiasi į šį sąjūdį ir tegu geriau pramoksta kalbėti lietuviškai.

Lietuvių kalba tikrai yra graži ir mokslui labai brangi, tai seniausia Europos gyvoji kalba. Palaikykime ją, palaikykime pastangas tą kalbą tobulinti, gražinti ir patys kalbėkime gražia švaria kalba, nemaišydami angliškus žodžius į ją, stengdamiesi surasti lietuviškus žodžius.

Sėkmės — lietuvių kalbos metams!

Merry Christmas Happy New Year

LITHUANIAN HISTORY/HERITAGE BOOKS

Dainuokime

by Sisters of the Immaculate Conception, Putnam, Ct.
140 pages of songs, no musical notes\$1.00

Lithuanian Self-Taught

by M. Variakojyte - Inkeniene (Essentials of
Lithuanian for travel and enjoyment)\$4.50

Popular Lithuanian Recipes

by Josephine Dauzvardas\$5.50

Lithuanian/English Dictionary\$10.00

English/Lithuanian Dictionary\$10.00

(30,000 words in each) by V. Baravykas

Introduction to Modern Lithuanian

Forty lessons for the teacher or the self-teacher
by Damabriunas, Klimas and Schmalsteig\$15.00

Simas (The Story of Simas Kudirka)

by Jurgis Gliauda (Translated by Kestutis
Ciziunas and J. Zemkalnis)\$5.00

Lithuanians in America

by Dr. Antanas Kucas, translated by Joseph Boley\$7.95

The Brothers Domeika

by Liudas Dovydenas, translated by Milton Stark\$6.50

Vytautas the Great--Grand Duke of Lithuania

by Dr. Joseph B. Koncius. The life and times of
Lithuania's most famous ruler
plus a separate 14" by 14" color map
of Lithuania in the 14th Century. 211 pages\$6.00

Praise the Lord, All You Nations

A religious, social and cultural history of Lithuania
by Sister Virginia Marie Vytell\$9.00

Lithuanian Cookery

by Izabele Sinkeviciute (328 pages)\$12.00

Didysis Ramybes Saltinis

Lithuanian Prayer Book (Gold Bound) \$5.00

..... (Red Bound) \$4.00

**Make all checks payable to: Lithuanian Catholic Alliance
and mail to:**

L.C.A., 71-73 S. Washington St., Wilkes-Barre, Pa. 18701

LCA Introduces New Lower Rates

Having a difficult time selecting those special Christmas gifts. We can help make it very easy and very very much appreciated.

Give a gift that really expresses genuine love, the kind of love that comes from family members and true friends. Give the gift that lasts a lifetime.

For less than the price of many of today's toys you can insure a newborn child for life.

One single payment of \$106 gives a newborn child up to his first birthday coverage for life in the amount of \$2,000.

Just one simple payment and that child is insured for life.

A 15-year-old teenager can be insured for life with coverage of \$2,000 for the sum of \$160 payable in a lump sum with no future payments.

This is just one example of the new insurance plans the LCA has to offer . . . check Page 6.

Remember, when you give a gift of Insurance from us — we have a gift for you also.

Merry Christmas.

MOVING?

I'M Moving.

Please Send My GARSAS To This New Address

Name (please print) _____

Street and No. _____

City _____

State _____

ZIP _____

Please allow 4-6 weeks for issues to arrive at new address.

RETURN THIS TO GARSAS, 71-73 S. Washington St.,

Wilkes-Barre PA 18701

Attach Label

From Front Page Here

SMILES

WANTED

Good woman who can sew, cook, clean fish, dig worms and has boat and motor.

Send photo of boat and motor.

UNWANTED

Pastor: "Please take it easy on the bill you give me for repairing my car. Remember, I am a poor preacher."

Mechanic: "I know, I heard you on Sunday."